

Onderwerp: Ontwerpbeslissing ((B)658E/52) van 17 mei 2018 van de CREG over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans overgelaten aan het eigen inzicht van de CREG zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie

Datum: 15 juni 2018

Inleiding

De CREG organiseert een publieke raadpleging over haar '*ontwerpbeslissing (B)658E/52 van 17 mei 2018 over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans overgelaten aan het eigen inzicht van de CREG zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie*'. Deze raadpleging loopt tot 15 juni 2017.

FEPEG wenst de CREG te bedanken voor het organiseren van deze publieke raadpleging die alle *stakeholders* de kans geeft om zich uit te spreken over de doelstellingen die Elia in 2019 moet behalen in het kader van de stimulans overgelaten aan het eigen inzicht van de CREG. Dit document bevat de opmerkingen en suggesties van FEPEG: zij zijn niet vertrouwelijk.

Voorafgaande overwegingen

Bijdrage tot het verbeteren van de marktwerking

FEPEG is van mening dat de stimulansen voor Elia niet in de eerste plaats moeten gericht zijn op efficiëntiewinsten in de kostenbasis van Elia, maar eerder op het verbeteren van de marktwerking. Om de afstemming tussen vraag en aanbod te bevorderen, moet in eerste instantie ingezet worden op het verbeteren van de liquiditeit en het gelijk speelveld in de korte-termijn-markten (*day ahead*-markt, *intraday*-markt en *balancing*), bijvoorbeeld door:

- het verbeteren van de vastheid van de beschikbaarheid van de transmissiecapaciteit door grensoverschrijdende *redispatch* en het terugkopen van capaciteit toe te staan;
- het ontwikkelen van kwartierproducten in de *day ahead*- en *intraday*-markt zodat granulariteit van de producten in deze markten aansluit bij die van de *balancing*;
- het opheffen van internationale concurrentiehandicaps zoals die bijvoorbeeld veroorzaakt worden door de injectietarieven;
- het terugdringen van de netverliezen en het aankopen van netverliezen door de transmissienetbeheerder in plaats van de verplichte injectie in natura door de evenwichtsverantwoordelijken;
- het verminderen van de risico's die verband houden met de voorwaarden voor toegang tot het transmissienet door het invoeren van een *drop*-procedure voor de toegangshouder en toegangsverantwoordelijke;
- het verbeteren van de coördinatie, de samenwerking en de harmonisering met de distributienetten op het vlak van het uitwisselen van flexibiliteit voor het leveren van ondersteunende diensten;
- het uitbreiden van de onthaalcapaciteit voor productie – zowel de directe aansluitingen op het transmissienet als de aansluitingen op het distributienet – door investeringen en door de

invoering van slimme technologieën, zoals de grensoverschrijdende transmissiecapaciteit is verbeterd met de invoering van *Dynamic Line Rating*;

- het verbeteren van de werking van het transparantieplatform en het verzekeren van de coherentie ervan met het transparantieplatform van ENTSO-E;
- ...

FEBEG verzoekt de CREG om bovenstaande voorstellen te overwegen.

Motivering van de stimulans

De stimulansen voor Elia worden gefinancierd via de transmissietarieven, en dus uiteindelijk door de netgebruikers. Deze netgebruikers verwachten dan ook dat de CREG de voorgestelde stimulansen behoorlijk motiveert: de CREG zou moeten verantwoorden hoe de gevraagde activiteit leidt tot de gewenste maatschappelijke baten, namelijk een verbeterde marktwerking en daardoor een optimale prijs voor de eindklant.

Om te kunnen inschatten of de stimulans in verhouding staat tot de maatschappelijke baten, is bijkomende achtergrondinformatie en een indicatieve kwantitatieve raming van de mogelijke baten noodzakelijk. Wat is precies het probleem dat moet aangepakt worden? Welke efficiëntiewinsten of baten – grootteorde – worden beoogd? In welke mate levert de aangemoedigde activiteit – vaak een studie of een implementatieplan – effectief ook efficiëntiewinsten of baten op?

Het is bovendien ook onduidelijk in welke mate de voorgestelde stimulansen activiteiten aanmoedigen die in lijn liggen met het gevoerde energiebeleid. Het kan niet de bedoeling zijn om financiële middelen te besteden om activiteiten aan te moedigen die geen politiek draagvlak hebben en niet zullen kunnen ingevoerd worden.

Studiewerk door de transmissienetbeheerder

Sommige stimulansen moedigen de transmissienetbeheerder ertoe aan om een studie op te leveren.

FEBEG heeft toch enkele fundamentele bezwaren tegen deze aanpak:

- de stimulansen voor de netbeheerders zouden moeten gericht zijn op het verbeteren op de marktwerking, en niet op het uitvoeren van studies;
- de transmissienetbeheerder is geen studiebureau en het uitvoeren van studies behoort niet tot zijn kerntaken;
- het kan – om deze reden – ook niet de bedoeling zijn om studies structureel toe te vertrouwen aan de transmissienetbeheerder om ze te kunnen financieren via de tarieven;
- bovendien is de transmissienetbeheerder voor sommige onderwerpen die het voorwerp uitmaken van een studie, duidelijk betrokken partij: omwille van dit belangenconflict zouden deze studies moeten toevertrouwd worden aan een onafhankelijk en neutraal studiebureau.

Voorstellen van 2017 voor stimulansen in 2019

FEBEG verwelkomt het uitstel voor de invoering van een nieuw marktmodel voor de regeling van de spanning en de reactieve energie en bevestigt dat het uitstel wenselijk is om de resultaten van de uitgevoerde studie over de regeling van de spanning en de reactieve energie in aanmerking te kunnen nemen en om te kunnen rekening houden met de herziening van het Federaal Technisch Reglement. FEBEG blijft ervan overtuigd dat een competitief en innovatief *tendering*-proces het beste instrument is om zowel nieuwe bronnen en technologieën aan te trekken als om de aantrekkelijkheid van de dienst te bewaren voor de bestaande bronnen.

FEBEG is tevreden dat de stimulans voor de operationele implementatie van de selectieve afschakeling is geschrapt aangezien er ernstige twijfels waren bij de wenselijkheid en de haalbaarheid van dit voorstel. FEBEG heeft ook al eerder ernstige juridische, operationele en economische bezwaren bij dit concept¹ geformuleerd.

Bedenkingen en suggesties bij de voorgestelde stimulansen 2019

Implementatie van de ToE op de DA- en ID-markten

FEBEG begrijpt dat het nuttig kan zijn om bijkomend onderzoek uit te voeren naar de invoering van de ToE op de DA- en ID-markten. De vraag stelt zich of deze studie moet uitgevoerd worden door de transmissienetbeheerder en moet gefinancierd worden via de tarieven.

FEBEG is bovendien van oordeel dat de studie niet mag beperkt worden tot de voorwaarden om de ToE op de DA- en ID-markten mogelijk te maken. De studie zou ook het economisch potentieel van flexibiliteit in de DA- en ID-markten moeten onderzoeken en de mogelijke verstoring van de werking van de DA- en ID-markten als gevolg van het invoeren van een gereguleerde prijs – als terugvalpositie – moeten in kaart brengen. Deze studie zou ook moeten rekening houden met de resultaten van de evaluatie van de ToE in de *balancing* evenals met de opgedane ervaring bij de invoering van deze complexe – zowel voor de netbeheerder als voor de netgebruiker – ontwikkeling. De invoering van de ToE in de DA- en ID-markten zal zo mogelijk nog complexer zijn, bv. het bepalen van de *baseline*, het definiëren van een gereguleerde prijs als terugvalpositie, ...

De effectieve invoering van de ToE op de DA- en ID-markten zou moeten afhankelijk gemaakt worden van een positieve kostenbatenanalyse die duidelijk aantoonst dat de ToE in de DA- en ID-markt een toegevoegde waarde voor de markt en, in het algemeen, een maatschappelijk voordeel met zich brengt.

FEBEG stelt daarom voor om het bedrag toegewezen aan deze stimulans te verminderen en bovendien enkel toe te wijzen aan het uitvoeren van de studie. Het vrijgekomen budget van deze stimulans kan overgedragen worden naar een andere stimulans (zie suggesties in titel '*Bijdrage tot het verbeteren van de marktwerking*' van deze nota of de stimulans 4.1.4).

Scarcity pricing

De invoering van *scarcity pricing* wordt door sommigen beschouwd als een mogelijk alternatief voor de invoering van een capaciteitsmarkt. De effectiviteit van *scarcity pricing* voor het verzekeren van de bevoorradingszekerheid is echter helemaal nog niet bewezen. Zal het mechanisme nieuwe investeringen aantrekken in België? Bovendien is de economische impact van *scarcity pricing* nog niet gekwantificeerd. In welke mate zal het risico op hogere onbalansprijzen ook leiden tot hogere prijzen in de DA- en *forward*-markten? *Scarcity pricing* introduceert nieuwe risico's in de markt: is al op een of andere manier aangetoond dat de algemene prijsstijging als gevolg van deze risico's lager zal zijn dan de kost van een capaciteitsvergoeding die zal worden bepaald door een competitieve veiling? Kortom, een duidelijke kostenbatenanalyse die de toegevoegde waarde voor de markt en, in het algemeen, een maatschappelijk voordeel aantoonst, ontbreekt.

Het berekenen van de aan- en verkoopprijzen van energie, inbegrepen een mogelijke premie voor schaarste, is de taak van marktpartijen. Het is niet aan de transmissienetbeheerder om de prijs van schaarste op de markt te berekenen: de netbeheerder moet zich beperken tot het evalueren van de waarde/kost van eventuele congesties op zijn netwerk.

¹ Zie antwoord van FEBEG van 9 juni 2017 op de raadpleging van de CREG over haar '*Ontwerpbeslissing over de doelstellingen die Elia System Operator NV in 2018 moet behalen in het kader van de stimulans overgelaten aan het eigen inzicht van de CREG zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie*'.

Om bovenstaande redenen en gelet op het feit dat de Belgische Regering heeft beslist om een capaciteitsmarkt in te voeren – en daarvoor nu de nodige voorbereidingen treft – is FEBEG van oordeel dat het nutteloos is om kostbare middelen van de netbeheerder te investeren in het verder ontwikkelen van *scarcity pricing*. Het lijkt FEBEG aangewezen dat de CREG eerst zelf het concept van *scarcity pricing* verder onderzoekt en substantieert.

FEBEG stelt voor dat het budget van deze stimulans te verminderen en over te gedragen naar een andere stimulans (zie suggesties in titel '*Bijdrage tot het verbeteren van de marktwerking*' van deze nota of de stimulans 4.1.4).

Mededeling van het onevenwichtsvolume per ARP/BRP in quasi realtime

De korte-termijn-markten winnen snel aan belang: om deze reden wordt alle informatie dichtbij *real-time* bijzonder waardevol voor marktspelers. De mededeling van het onevenwichtsvolume per ARP/BRP in quasi *realtime* laat de marktspelers toe om snel en correct te reageren wat de efficiëntie van de marktwerking verhoogt en dus toegevoegde waarde voor de markt en, in het algemeen, een maatschappelijk voordeel creëert. Een dergelijke mededeling bestaat trouwens al voor het aardgastransportnet van Fluxys.

FEBEG heeft in het verleden steeds geijverd voor deze maatregel. FEBEG wenst er wel op te wijzen dat elke ARP/BRP vanzelfsprekend ook nu reeds beschikt over eigen instrumenten om zijn evenwichtspositie op te volgen: de grote uitdaging voor alle ARP/BRP's is evenwel om een goed beeld te krijgen van zijn positie op het distributienet. Om deze reden beschouwt FEBEG het publiceren van een opsplitsing – per ARP/BRP – van de *infeed* naar de distributienetten als een absolute prioriteit.

Daarnaast is ook de kwaliteit van de informatie van belang: die moet voldoende hoog zijn opdat de informatie ook effectief bruikbaar zou kunnen zijn. De grootste uitdaging om kwaliteitsvolle informatie te kunnen opleveren, ligt opnieuw in de opsplitsing – per ARP/BRP – van de *infeed* naar de distributienetten.

FEBEG stelt daarom voor om in de loop van 2019 met een pilootproject te starten waarvan de focus ligt op de opsplitsing – per ARP/BRP – van de *infeed* naar de distributienetten. De stimulans voor 2019 zou dan ook moeten verbonden worden aan dit pilootproject. De invoering van de mededeling van het onevenwichtsvolume per ARP/BRP in quasi *realtime* is dan een logische, volgende stap.

Publicatie van het onevenwichtstarief in realtime

De korte-termijn-markten winnen snel aan belang: om deze reden wordt alle informatie dichtbij *real-time* bijzonder waardevol voor marktspelers. De publicatie van het onevenwichtstarief in *realtime* laat de marktspelers toe om snel en correct te reageren wat de efficiëntie van de marktwerking verhoogt en dus toegevoegde waarde voor de markt, en in het algemeen, een maatschappelijk voordeel creëert.

Om deze reden is FEBEG grote voorstander van de publicatie van de overeenstemmende waarde van het onevenwichtstarief met inachtneming van de activeringen sinds het begin van het kwartier en de ogenblikkelijke waarde van de marginale activeringsprijs. FEBEG dringt daarbij aan op een realistische en gecoördineerde planning zodat deze publicaties zo snel mogelijk op een kostenefficiënte manier kunnen ingevoerd worden.

Gelet op het belang van deze informatie voor de markt, stelt FEBEG voor om het bedrag van deze stimulans te verhogen met het vrijgekomen budget voor de stimulansen onder 4.4.1 en 4.1.2 tot tenminste 0,5 MEUR.

Verbetering van de transparantie wat het opsporen en het beheer van congesties betreft

FEBEG steunt deze stimulans: een verbetering van de transparantie verhoogt het vertrouwen van de marktpartijen in de marktwerking en laat marktpartijen ook toe meer weloverwogen beslissingen te nemen wat de efficiëntie van de marktwerking vergroot. De maatregel creëert dus een toegevoegde waarde voor de markt en, in het algemeen, een maatschappelijk voordeel.

FEBEG wenst evenwel nog de volgende suggesties over te maken:

- de impact van congesties op de beschikbare import- en exportcapaciteit zou ook moeten in kaart gebracht worden;
- het voorstel van Elia zou ook moeten beschrijven hoe de communicatie van de informatie over de detectie en het beheer van congesties naar de marktpartijen toe kan verbeterd worden.
